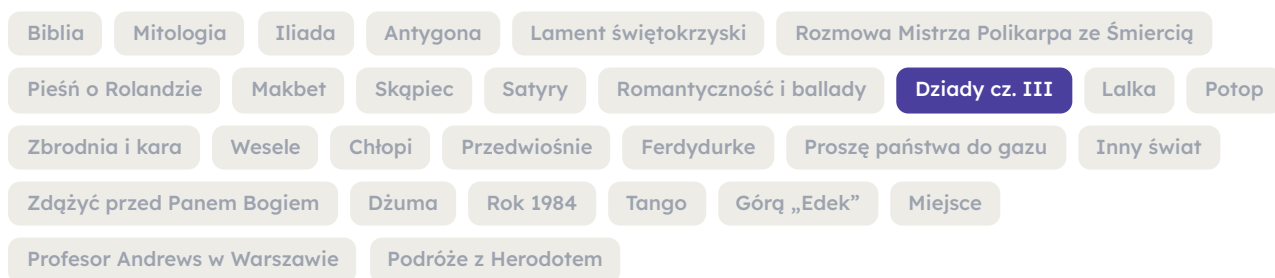

NIE KAŻ MU LICZYĆ · MATURA USTNA Z POLSKIEGO

Pytania jawne bez stresu

8 pytań CKE na maturę 2029, 2030 i 2031.
Do każdego karta-ściąga i wypowiedź wzorcowa.

Dziady cz. III

- Teza i mapa wypowiedzi z czasem mówienia
- 3 konteksty do wyboru i jak je powiązać
- Sceny-klucze, żeby uniknąć błędu kardynalnego
- Wypowiedź wzorcowa na ok. 4 minuty
- Pytania komisji, także o refleksję własną
- Okienka powtórek i zwroty na egzamin

PYTANIE

29

Dziady cz. III · Adam Mickiewicz · Romantyzm

Znaczenie samotności w życiu człowieka.

POWTÓRKI

- ☐ 1. dzień
☐ 3. dzień
☐ 7. dzień
☐ przed maturą

Znaczenie samotności w życiu człowieka. Omów zagadnienie na podstawie Dziadów części III Adama Mickiewicza. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

TEZA: POWIEDZ JĄ W PIERWSZEJ MINUCIE

Samotność ma w III części „Dziadów” dwa znaczenia. Jest ceną wyjątkowości poety, ale też źródłem pychy: człowiek zamknięty w swojej racji łatwo staje przeciw Bogu i ludziom. Ratunkiem okazują się wspólnota i pokora.

MAPA WYPOWIEDZI

ŁĄCZNIE OK. 3:34 MIN

● Wstęp 0:00–0:40	Samotność to cecha bohatera romantycznego: wybitny, niezrozumiany, ponad tłumem.
● Argument 1 0:40–1:27	Wielka Improwizacja zaczyna się od samotności: Konrad pyta, po co mu ludzie, skoro poeta śpiewa dla Boga i natury. Czuje się lepszy od innych, a z tej izolacji rodzi się jego bunt.
● Argument 2 1:27–2:18	Scena I: więźniowie tworzą wspólnotę w wigilię, a Konrad jest wśród nich, ale osobno, z pieśnią zemsty. Samotność ofiar: Pani Rollison, niewidoma matka bez pomocy wobec Senatora, i Cichowski izolowany przez lata śledztwa.
● Kontekst 2:18–2:56	„Lalka” Prusa: Wokulski jest samotny wśród ludzi, nie pasuje ani do kupców, ani do arystokracji, i ta samotność go niszczy.
● Zakończenie 2:56–3:34	Mickiewicz pokazuje samotność jako znak wielkości, ale i zagrożenie. Człowiek odcięty od innych przestaje słyszeć prawdę.

SŁOWA-KLUCZE DO NOTATKI

Wielka Improwizacja samotność poety pycha
wspólnota więźniów Pani Rollison bohater romantyczny

UWAGA, PUŁAPKA

Samotność Konrada to nie samotność w celi (siedzi z innymi), lecz samotność duchowa: poczucie wyższości i niezrozumienia.

KONTEKSTY DO WYBORU (WYBIERZ JEDEN)

LITERACKI „Lalka” – Bolesław Prus

Wokulski jest „człowiekiem pomiędzy” światami: samotny w miłości, w pracy i w społeczeństwie.

LITERACKI „Kordian” – Juliusz Słowacki

Samotny bohater na Mont Blanc decyduje sam za cały naród, a później sam stoi przed sypialnią cara i nie potrafi działać.

HISTORYCZNO LITERACKI **Bohater romantyczny (bajroniczny)**

Wybitna jednostka, samotna, zbuntowana i skłócona ze światem. Konrad to klasyczny przykład.

PYTANIA KOMISJI: PRZECWICZ ODPOWIEDŹ NA GŁOS

1. Czy samotność może być wartością?

Tak, jeśli służy namysłowi i twórczości. Staje się zagrożeniem, gdy prowadzi do pychy i odcięcia od ludzi (Konrad).

2. Kto w dramacie jest naprawdę samotny: Konrad czy Pani Rollison?

Pani Rollison: Konrad sam się izoluje, a ona jest bezradna i opuszczona przez tych, którzy powinni pomóc.

3. Czy zdarza ci się czuć samotnie wśród ludzi?

Refleksja własna: możesz mówić o mediach społecznościowych, presji grupy albo poczuciu niezrozumienia.

PYTANIE 29 · WYPOWIEDŹ WZORCOWA

Znaczenie samotności w życiu człowieka.

375 słów
ok. 3:34 min mówienia

Przeczytaj na głos z zegarkiem, potem opowiedz to samo **własnymi słowami**. Nie ucz się na pamięć: zapamiętaj kolejność części i jedno zdanie z każdej.

Wstęp

70 słów

Moim tematem jest znaczenie samotności w życiu człowieka. Omówię go na podstawie trzeciej części „Dziadów” Adama Mickiewicza. Uważam, że samotność ma w tym dramacie dwa oblicza. Z jednej strony jest ceną wyjątkowości, bo Konrad czuje się poetą, którego nikt nie rozumie. Z drugiej strony jest źródłem pychy: człowiek zamknięty w swojej racji łatwo staje przeciw Bogu i ludziom. Mickiewicz pokazuje też trzecią samotność, czyli samotność ofiar, które zostały bez pomocy.

Argument 1

83 słów

Najważniejsza jest Wielka Improwizacja. Konrad zaczyna ją od słów o samotności: pyta, po co mu ludzie, skoro prawdziwy poeta śpiewa dla Boga i natury, a nie dla tłumu. Czuje się wyżej od innych, bo ma moc tworzenia. Z tego poczucia wyższości rodzi się bunt: skoro jest wyjątkowy, żąda od Boga władzy nad duszami. Samotność, która miała być znakiem wielkości, prowadzi go na krawędź bluźnierstwa. Ratuje go dopiero pokorny ksiądz Piotr, czyli ktoś z zewnątrz. To samotność wybrana, wynikająca z przekonania o własnej wyjątkowości.

Argument 2

89 słów

Ciekawy jest kontrast ze sceną więzienną. Więźniowie w wigilię tworzą wspólnotę: dzielą się historiami, żartują, wspierają się. Konrad jest wśród nich, ale osobno: zamyślony, a jego pieśń zemsty budzi lęk przyjaciół. Mickiewicz pokazuje też samotność ofiar. Niewidoma Pani Rollison przychodzi na bal do Senatora błagać o syna i nikt jej nie pomaga. Cichowski po latach izolacji w śledztwie nie potrafi wrócić do ludzi. To samotność wymuszona przez okrucieństwo, a nie wybrana z dumy. Ich samotność oskarża społeczeństwo, które odwraca wzrok od cudzego nieszczęścia. Mickiewicz każe nam zauważyć tę różnicę.

Kontekst

67 słów

Jako kontekst przywołam „Lalkę” Bolesława Prusa. Stanisław Wokulski jest samotny w tłumie: dla arystokracji jest dorobkiewiczem, dla kupców dziwakiem. Kocha Izabelę, która go nie rozumie, i nie ma nikogo, komu mógłby się zwierzyć, poza starym Rzeckim. Podobnie jak Konrad, Wokulski jest człowiekiem wybitnym, a jego wyjątkowość zamienia się w izolację, która go niszczy. To zestawienie pokazuje, że samotność wybitnej jednostki była problemem zarówno romantyków, jak i pozytywistów.

Zakończenie

66 słów

Podsumowując: Mickiewicz przedstawia samotność jako znak wielkości, ale też jako zagrożenie. Człowiek odcięty od innych przestaje słyszeć prawdę i łatwo popada w pychę. Najstraszniejsza jest jednak samotność ofiar, którym nikt nie pomaga. Moim zdaniem to przestanie jest bardzo aktualne: nawet wybitni ludzie potrzebują wspólnoty, a my wszyscy odpowiadamy za to, czy ktoś obok nas zostaje sam. Dlatego samotność Konrada uważam za ostrzeżenie, a nie za wzór.

MOJA WERSJA: HASŁA, WŁASNY PRZYKŁAD, INNY KONTEKST